

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Баланы серуенге шығарудың маңызы

ЖАРИЯЛАНДЫ
26.12.2024СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/173860/

Дулатова Гулнара Абдумажитқызы

Лауазымы: Тәрбиеші

Қызылорда облысы, Шиелі ауданы

КМҚК «Балдырған» бөбекжай-бақшасы

Баланы серуенге шығару тек қана денсаулығына пайдалы болумен шектелмейді, ол оның психологиялық, әлеуметтік және интеллектуалды дамуына да оң әсер етеді. Баланың серуендеуі – оның күнделікті өмірінің маңызды бөлігі, себебі бұл процесс көптеген пайдалы әсерлерді қамтамасыз етеді. Бұл уақыттың бала денсаулығына, психологиялық жағдайына және әлеуметтік дамуына тигізетін әсері зор. Балабақшада серуен – балалардың күнделікті өмірінде маңызды орын алатын іс-шаралардың бірі. Табиғатпен танысу арқылы бала қоршаған әлемге деген сүйіспеншілігін арттырып, әртүрлі физикалық дағдыларды меңгереді.

1. Денсаулыққа пайдасы

Баланы серуенге шығару оның денсаулығы үшін өте маңызды. Әсіресе, табиғатта таза ауада серуендеу иммундық жүйені күшейтіп, ағзаның жалпы тонусын жақсартады. Баланың жүрек-қантамыр жүйесі, тыныс алу жүйесі мен бұлшық еттері жұмыс істеп, физикалық тұрғыдан дамиды. Көшеде балалардың қозғалыс белсенділігі артады, бұл олардың бұлшық еттерін нығайтуға және қозғалыс үйлесімділігін жетілдіруге көмектеседі.

Сондай-ақ, серуендер балалардың артық салмақтың алдын алуына ықпал етеді. Қазіргі таңда көптеген балалар ұзақ уақыт бойы гаджеттер мен компьютер алдында отырғанда физикалық белсенділік азаяды. Сондықтан серуенге шығару – бұл балалардың белсенді өмір сүруіне, спортпен айналысуына мүмкіндік береді.

2. Психологиялық әсері

Баланы серуенге шығару оның психологиялық жағдайына да оң әсер етеді. Табиғатта серуендеген кезде баланың көңіл-күйі жақсарады, стрессті жеңуге көмектеседі. Атап айтқанда, ағаштар, гүлдер, су көздері және басқа табиғи элементтермен байланыс баланың көңіл-күйін көтереді, тыныштық сезімін береді. Балалар сыртқы әлеммен байланыс орнату арқылы өздерін сенімді әрі үйлесімді сезінеді. Серуендер баланың эмоциялық дамуында да маңызды рөл атқарады. Олар өздерінің сезімдері мен ойларын білдіруді үйренеді, әлеуметтік дағдыларын дамытуға көмектеседі. Мысалы, достарымен немесе ата-анасымен бірге серуендеу барысында баланың коммуникативті қабілеттері шыңдалады.

3. Интеллектуалды дамуы

Серуен кезінде бала табиғатты зерттей отырып, қоршаған орта туралы көптеген жаңа мәліметтер алады. Бұл оның білім қорын кеңейтіп, қызығушылықтарын арттырады. Табиғатта кездесетін әртүрлі жануарлар мен өсімдіктер, ауа райы өзгерістері, уақыттың өтуі сияқты нәрселер баланың ой-өрісін дамытады. Баланың сұрақтары мен зерттеу қабілеттері жоғарылайды, бұл оның интеллектуалды дамуына пайдалы әсер етеді. Серуендеу барысында бала көптеген нәрселерді байқап, олардың не үшін қажет екенін сұрайды, табиғаттың заңдылықтарын түсінуге тырысады. Бұл білімділікке деген қызығушылықты арттырады.

4. Әлеуметтік дағдылардың қалыптасуы

Баланы серуенге шығару оның әлеуметтік дағдыларын дамытуға да көмектеседі. Жеке немесе достарымен серуендегенде балалар арасында қарым-қатынас орнайды, олар бір-бірімен ойнап, жаңа таныстар мен достар таба алады. Бұл олардың топта жұмыс істеу қабілетін дамытып, басқа балалармен ынтымақтастықты үйретеді. Баланы серуенге шығарғанда ата-аналар да оған назар аударып, бірге уақыт өткізеді. Осылайша, отбасы мүшелері арасында байланысты нығайтуға мүмкіндік беріледі. Ата-аналар баласының ойындары мен қызығушылықтарын бақылап, оны дұрыс бағытта тәрбиелеуге болады.

5. Ақыл-ой дамуы

Серуенде балалар табиғаттағы әртүрлі құбылыстар мен объектілерді бақылап, оларға қызығушылық танытады. Мысалы, құстардың ұшуын, ағаштардың жапырақтарының өзгеруін, гүлдердің гүлдеуін байқау арқылы бала қоршаған әлем туралы білімін кеңейтеді. Бұл олардың зейінін, ойлау қабілетін дамытады. Балалар серуен кезінде түрлі ойындар ойнап, ойлау қабілетін де жақсартады. Мысалы, олар әртүрлі қимылдар мен дағдыларды қолданатын ойындар арқылы логикалық ойлау мен шешім қабылдауды үйренеді.

6. Табиғатпен байланыс

Қоршаған табиғатпен байланыс орнату балалардың экологиялық тәрбиесіне ықпал етеді. Табиғатты қорғау, жануарларға қамқорлық жасау, өсімдіктерді күту туралы алғашқы түсініктерді қалыптастыруда серуеннің маңызы зор. Табиғаттың әсемдігі мен оның байлығын байқап, балалар экологиялық сауаттылығын арттырады. Олар табиғаттың бір бөлігі ретінде өздерін сезінеді, бұл әлемді қорғау қажеттігін түсінуіне көмектеседі.

7. 7. Креативтілік пен шығармашылық дамуы

Серуен кезінде балалар өздерінің шығармашылық қабілеттерін іске қосады. Олар табиғаттағы элементтерді пайдаланып түрлі ойындар ойнайды, ойлап табады. Мысалы, ағаштардан үйшік жасау, тас жинап, түрлі пішіндер жасау сияқты әрекеттер балалардың қиялын дамытады. Табиғатта өткен уақыт баланың санасын ашып, креативті ойлауға ынталандырады.

Қорытынды

Баланы серуенге шығару оның денсаулығын нығайтуға, психологиялық және интеллектуалды дамуында маңызды рөл атқарады. Сонымен қатар, серуендер балалардың әлеуметтік дағдыларын қалыптастырып, табиғатпен байланысын күшейтеді. Бұл тек физикалық белсенділік емес, сонымен қатар балалардың рухани және мәдени дамуына да үлес қосатын маңызды іс-шара. Сондықтан, баланы жиі серуенге шығару – ата-ананың маңызды міндеті болып табылады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Калилаева А. Т. Мектеп жасына дейінгі балаларға экологиялық тәрбие берудегі тәрбиешінің рөлі.
2. Ғалиева А. Н., Ахметова Г. Б. Мектеп жасына дейінгі балаларға экологиялық тәрбие беру жұмысын ұйымдастыру.
3. Бектемісова А. Ө. Серуенді өткізу арқылы мектеп жасына дейінгі балаларды экологиялық тәрбиелеу
4. Сұлтанбекова Ж. Х. Мектеп жасына дейінгі балаларға жан-жақты тәрбие берудің негіздері. – 2008.